

Zategadelj smo priče nenehni in neskončni vrsti sumov in nesporazumov.

Kakor so ime Slovanov ustvariti tujci — to bomo takoj videli — tako je tudi takomenovani *panslavizem* stvaritev tujcev. Kakor sproži antisemitizem, gorje naših dni, čustvo vzajemnosti med Judi in potrebo obrambe pred skupnim sovražnikom, tako nenehno sproža *antislavizem*, ki razsaja med narodi mejaši, takomenovani *panslavizem*.

Prav ta je težava, na katero sem pred kratkim namignil. Da se izognem vsakemu nesporazumu, da se sporazumemo o našem gledanju na stvari, da odpravim iz svojega predavanja še tako majhno sled politike, moram izjaviti svoja načela.

Na srečo ne spadam v ono vrsto ljudi, ki nam stalno zagotavljajo, kako so polni ljubezni, pri njihovem delu pa venomer opazamo globoko sovraštvo. V meni ni ne ljubezni ne sovraštva; v meni je samo želja po resnici: hočem videti, opazovati in, kolikor je mogoče, razlagati. In če bi slučajno morali stopiti na praktična tla, so moja na-

čela, ki jih narekujejo ne oportunistem ne strasti ne politična ješčost, temveč izključno čut za pravico, ta:

1. Če spoznamo v mejah vseh držav neko *vis major*, neko višjo silo, neko stalno dejstvo in nočemo priklicati gorja pokolov, žrtev, razdejavanja in bede, da te meje spremenimo, imamo vendar pravico in dolžnost zahtevati, da v obsegu državnih meja prebivalstvo ni za uradnike, temveč so uradniki postavljeni za prebivalstvo, da ni prebivalstvo prisiljeno učiti se jezika uradnikov, temveč da se morajo uradniki učiti jezika prebivalstva.

2. Ne prevladujoče število ne gospodujoči razredi nimajo pravice preganjati manjše število, takomenovane nižje razrede, ki so taki bodisi zaradi etničnega izvora bodisi zaradi socialnega položaja.

3. Kakor bi ne smeli obstajati preganjani ljudje, tako bi tudi ne smela obstajati preganjana plemena, preganjani narodi, preganjani socialni razredi. — — — «

Pavle Merkuš
Trst

SLOVESNOST V DERENDINGENU

Dne 18. marca 1972 so v Derendingenu odkrili ob cerkvi spominski križ, na vratih pa leseno ploščo, da je tu deloval Primož Trubar in je tu tudi pokopan. Oboje so oskrbeli tübinski časnik Schwäbisches Tageblatt, Zavod za kulturo v Tübingenu in evang. župnik Walter Döttling, Trubarjev častilec in prijatelj Slovencev.

O slovesnostih so pisali tudi pri nas, fotografijo spominske plošče so priobčili: Delo 4. 5. 1972, Rodna gruda 1972, str. 20 in Knjiga 72, št. 5, str. 374; F. Vodnik, Od obzorja do obzorja 1972, str. 131.

Slovesnost je začel W. Döttling. Priobčujemo v prevodu najznačilnejša mesta iz njegovega govora:

»Zbrali smo se ob izredni slovesnosti. Hvaležno se spominjamo moža, ki je v 16. stol. po nemirnem beganju nazadnje deloval v Derendingenu in je tu tudi našel poslednji počitek, slovenskega reformatorja Primoža Trubarja...

Prvi je govorjeno slovensko besedo povzdignil v pismeni jezik. Do smrti je v svoj materni jezik prevajal biblijo. Ko je prestavil novo zavezo, je s tem storil domovini za kulturni razvoj dragoceno uslugo. Po-

stavil je most med svojim in našim narodom.

Latinski napis na plošči v naši cerkvi priča: V grobu počiva le-tem mož sveti, Slovenec po rodu, Primož, ki Kristusu bil zvest je klicar in glasnik...

Tudi v Derendingenu imamo Trubarjevo ulico. Od leta 1587 visi v naši cerkvi omenjena spominska plošča. Že nekaj let krasi zakristijo Trubarjeva slika. Začeli smo tudi zbirati dokumente o Trubarjevem delu. Prejšnji mesec je cerkveni svet sklenil, da bo po Trubarju imenoval farno hišo, ki so jo začeli zidati v Derendingenu. Doslej je manjkal napis, ki bi naznanjal, kje je Trubarjev grob. Zelo verjetno je pokopan v cerkvi ob steni pri zakristiji... Lesena tabla na vratih in železen križ na steni, ki ju bomo zdaj odkrili, bosta opozarjala obiskovalce nanj. Tabla ima napis: PRIMUS TRUBER / Reformator der Slowenen. Nato sledi v nemščini in slovenščini napis: V TEJ CERKVI JE V LETIH OD 1567 / DO 1586 OZVANJAL EVANGELIJ / PRIMOŽ TRUBAR. POKOPAN JE / NA TEJ BOŽJI NJIVI. / NJEGOVO / ZADNJE POČIVALIŠČE JE NAJBRŽ / TUKAJ MED VRATI IN ZAHODNO / STRANJO ZAKRISTIJE.

V križ je vgravirano ime z letnicami rojstva in smrti. Načrt za križ je izdelal in vrezal črke šol. svetnik Wilhelm Schneider iz Derendingena, križ pa je umetniško delo mojstra Karla Hippa iz Ammerbicha-Entringena.«

Nato se je zahvalil gostom: tübingenskemu županu Doegeju, uredniku lista Schwäbi-

sches Tageblatt Schäferju, slovenskima skupinama iz Bregenza in Stuttgarta ter drugim.

Končal je z mislijo, naj bi se ravnali po Trubarjevem naročilu: »Vedno si moramo bratsko podajati roke in delati mostove prijateljstva med narodi.«

A. P.

Ljubljana

V OCENO SMO PREJELI

Radovich, Natalino: *Lessico fondamentale del russo moderno*. Frequenza e diffusione. 1°. (1300 unità). Padova, Istituto di filologia slava, Università di Padova 1972. (I) + 39 str. 8°. Strojepis. avtogr.

Jadranski koledar 1973. (Ur. Jože Koren. Vinjete Klavdij Palčič. V Trstu, Založništvo tržaškega tiska) /1973/. 297 + (I) str. 8°.

Bulletin scientifique. Section B: Sciences humaines. T. 8 (17), No. 7—9. (Glavni in odgovorni ur. Marko Kostrenčić. Zagreb, Savjet akademije nauka i umjetnosti) 1972. Str. 225—360. 4°.

Časopis za zgodovino in narodopisje. Nova vrsta. 8. (XLIII.) letn. 1972. (Ur. s sodelovanjem ured. odbora Jože Koropec.) Maribor, Obzorja 1972. Str. 181—313 + (V). 8°.

Strniša, Gregor: *Ljudožerci*. (Mrtvaški ples). (Opremil Bronislav Fajon.) Maribor, Obzorja 1972. 141 + (I) str. 8°.

Mrak, Ivan: *Rdeča maša*. Himnična tragedija v treh stopnjevanjih. Nastajalo med 1944-46. (Spremno besedilo napisal Taras Kermauner. Opremil Matjaž Vipotnik.) Maribor, Obzorja 1972. 67 + (I) str. 8°.

Mrak, Ivan: *Gorje zmagovalcev*. Himnična tragedija. Petero stopnjevanj. Nastajalo v letih 1943-44. (Spremno besedilo napisal Taras Kermauner. Opremil Matjaž Vipotnik.) Maribor, Obzorja 1972. 62 + (I) str. 8°.

Flisar, Evald: *Kostanjeva krona*. Tragikomedija v desetih dejanjih. (Opremil Matjaž Vidic.) Maribor, Obzorja 1972. 84 + (I) str. 8°.